

När födosöker skärsnäpporna på Svalbard vid kustdeltat?

Beke Regelin

Skärsnäppan (Calidris maritima) är en vadarfågel som häckar i arktiska områden. Ett sådant område är Svalbard, som är en ögrupp mitt i det arktiska Barents hav. Här måste skärsnäpporna anpassa sig till en väldig kort period för häckningen, då snön på tundran inte smälter förrän i juni. Eftersom födotillgången är låg, utnyttjar de näringsrika platser längs fjordstranden för att äta. Dessa gyttjestränder är endast tillgängliga under lågvattenperioden, två gånger per dygn. En sådan näringsrik plats är det delta där Adventälven mynnar ut i Adventfjorden intill bosättningen Longyearbyen. Här utförde jag mina fältstudier under sommaren 2010 genom att räkna antalet skärsnäppor vid lågvatten under hela sommarsäsongen. Syftet med mina studier var att ta reda på när skärsnäpporna kommer till stranden för att äta, dels när under säsongen men också när under lågvattenperioden.

Med hjälp av kikare räknade jag eller någon av mina kollegor skärsnäpporna vid ett bestämt område vid Adventdeltat under hela den period då fåglarna vistades på Svalbard. De började anlända till deltat i slutet av maj och var som flest, 921 individer, den 8:e juni. I juli och halva augusti var det ofta bara ett 20-tal skärsnäppor i området, då de andra höll sig på tundran för att häcka och rugga. Hos skärsnäpporna lämnar nämligen honan ungarna ensamma med hanen efter att de har kläckts. Därmed kan honan börja med ruggningen och flytten söderut tidigare än hanen. I slutet av augusti började fåglarna samla sig vid deltat igen, men denna gång var det främst ungfåglar som infann sig. Den sista skärsnäppan lämnade deltat den 18:e oktober och flyttade till övervintringsområdena längs isfria kuststränder i exempelvis Nordnorge eller Västsverige.

Om räkningen av skärsnäppor i framtiden upprepas i Adventdeltat kan data från denna studie användas i jämförande syften. På så sätt kan vi få en uppfattning om hur antalet skärsnäppor förändras som en följd av exempelvis klimatförändringen. Klimatförändringen har nämligen stor påverkan på Barents hav och påverkar därför även skärsnäpporna som är beroende av födotillgången därifrån.

För att få veta när under de sex timmarna av lågvattenperioden som de flesta skärsnäppor kommer till deltat, räknade jag antalet fåglar vid 20 tillfällen under hela lågvattenperioden. Jag kom fram till att det är som flest skärsnäppor vid deltat mellan lägsta vattenstånd och 30 minuter efteråt. Denna information kan användas för framtida fältförsök där man vill veta maximalantal av skärsnäppor vid deltat.

Examensarbete i Biologi, 30hp, VT2011

Institutionen för biologisk grundutbildning, Uppsala universitet

Handledare: Robert Ekblom, Institutionen för ekologi och genetik, Avdelningen för populationsbiologi och naturvårdsbiologi, Uppsala universitet och Øystein Varpe, University Centre in Svalbard, Norge